

WEWNĄTRZSZKOLNY SYSTEM DORADZTWA ZAWODOWEGO

**ZESPÓŁ SZKÓŁ INŻYNIERII ŚRODOWISKA
W TORUNIU**

Akty prawne regulujące funkcjonowanie doradztwa zawodowego w szkołach

1. Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej (Dz.U. 1997, nr 78 poz.483) – art. 65
2. Ustawa prawo oświatowe z dnia 14 grudnia 2016 r. (Dz.U. 2017 poz. 59) – rozdział 1, 3 i 5
3. Ustawa przepisy wprowadzające ustawę prawo oświatowe z dnia 14 grudnia 2016 r. (DZ.U. 2017 poz. 60) – art. 292
4. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 28 marca 2017 r. (DZ.U. 2017 poz. 703 w sprawie ramowych planów nauczania dla publicznych szkół – § 2.1 i §. 4.1.
5. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 30 kwietnia 2013 r. w sprawie zasad udzielania i organizacji pomocy psychologiczno – pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach lub placówkach (DZ.U. z 2013 r. poz. 532)
6. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 14 lutego 2017 r. (DZ.U. 2017, poz.365) w sprawie podstawy programowej wychowanie przedszkolnego oraz podstawy programowej kształcenia ogólnego dla szkoły podstawowej, w tym uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym, kształcenia ogólnego dla branżowej szkoły I stopnia, kształcenia ogólnego dla szkoły specjalnej przysposabiającej do pracy oraz kształcenie ogólnego dla szkoły policealnej
7. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 17 marca 2017 r. (DZ.U. 2017, poz.649) w sprawie szczegółowej organizacji publicznych szkół i publicznych przedszkoli - § 17.2.
8. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 21 maja 2001 r. (Dz.U. 2001 nr 6, poz.624) w sprawie ramowych statutów publicznego przedszkola oraz publicznych szkół - § 2.1.
9. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 9 sierpnia 2017 r. (DZ.U. 2017, poz. 1591) w sprawie zasad organizacji i udzielania pomocy psychologiczno – pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach - § 4.1., § 6.2., § 18., § 20.2., § 24., § 26
10. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 16 sierpnia 2018 r. (DZ. U. 2018, poz. 1675) w sprawie doradztwa zawodowego

Założenia Wewnętrznszkolnego Systemu Doradztwa Zawodowego (WSDZ)

1. Wewnętrznszkolny System Doradztwa Zawodowego obejmuje celowe, uporządkowane i wzajemnie powiązane działania podejmowane przez szkołę, poprzedzone diagnozą potrzeb uczniów, rodziców/opiekunów i nauczycieli, podlegające wewnętrznej ewaluacji. Działania te planowane są na cały okres kształcenia wraz z określeniem adresatów, realizatorów oraz partnerów realizacji. WSDZ jest zbieżny z Programem Wychowawczo – Profilaktycznym Szkoły.
2. WSDZ w ramach pracy z nauczycielami obejmuje: utworzenie i zapewnienie realizacji wewnętrznszkolnego systemu doradztwa zgodnie ze statutem szkoły, tworzenie szkolnej bazy środków informacyjno-dydaktycznych z zakresu orientacji i poradnictwa zawodowego, realizację działań z zakresu przygotowania uczniów do wyboru drogi zawodowej/edukacyjnej i roli przyszłego pracownika, realizację działań związanych z poznawaniem zawodów, osobowości i kierunków kształcenia oraz rynku pracy, pokonywanie barier młodzieży z małych środowisk wiejskich oraz kształtowanie właściwych stosunków interpersonalnych w środowisku szkolnym, informację o zawodach przyszłości na rynku krajowym i unijnym, włączanie placówek, instytucji i zakładów pracy w proces orientacji zawodowej np. poradni psychologiczno-pedagogicznych, instytucji rynku pracy.
3. WSDZ w ramach pracy z uczniami obejmuje: poznawanie własnej osobowości, prowadzenie autodiagnozy preferencji i zainteresowań zawodowych w odniesieniu do specyfiki wybieranych zawodów czy kierunków kształcenia, konfrontowanie własnej samooceny z wymaganiami szkół i zawodów, poznawanie struktury i warunków przyjmowania do szkół wyższych, szkół policealnych, na Kwalifikacyjne Kursy Zawodowe, pomoc w planowaniu kariery edukacyjno-zawodowej, analizę potrzeb rynku pracy i możliwości zatrudnienia na lokalnym, krajowym i unijnym rynku pracy, przygotowywanie do procesów orientacji, mobilności oraz radzenia sobie w sytuacjach trudnych: poszukiwanie pierwszej pracy, bezrobocie, ograniczenia zdrowotne itp., indywidualna praca z osobami niezdecydowanymi, posiadającymi przeciwwskazania zdrowotne w podejmowaniu decyzji edukacyjno-zawodowych oraz mającymi problemy osobiste, grupowe zajęcia aktywizujące prawidłowy wybór zawodu i szkoły, wskazywanie możliwości uzyskania kwalifikacji zawodowych w systemie poza oświatowym, kształtowanie umiejętności świadomego i realistycznego wyboru i poszukiwania pracy/ kierunku kształcenia.
4. WSDZ w ramach pracy z rodzicami obejmuje: prezentację założeń pracy informacyjno-doradczej szkoły na rzecz uczniów, wspomaganie rodziców w procesie podejmowania decyzji edukacyjnych i zawodowych przez ich dzieci, włączanie rodziców, jako przedstawicieli różnych zawodów, do działań zawodoznawczych szkoły, przedstawienie aktualnej i pełnej oferty edukacyjnej szkolnictwa wyższego, indywidualną pracę z rodzicami uczniów, którzy mają określone problemy, gromadzenie, aktualizowanie i udostępnianie informacji edukacyjno-zawodowych w regionie, przedstawienie możliwości zatrudnienia na lokalnym, krajowym i unijnym rynku pracy.

Cele Wewnętrzpszkolnego Systemu Doradztwa Zawodowego:

- Pomoc uczniom w odkrywaniu indywidualnych predyspozycji i uzdolnień oraz planowaniu kariery zawodowej i dalszego kształcenia.
- Kształtowanie umiejętności i kompetencji niezbędnych do funkcjonowania na dynamicznie zmieniającym się rynku pracy.
- Dostarczenie uczniom informacji niezbędnych do podejmowania trafnych wyborów edukacyjnych i zawodowych.
- Rozwijanie w uczniach świadomości konieczności korygowania ścieżki zawodowej i pobudzanie aktywności do poszukiwania alternatywnych rozwiązań w różnych sytuacjach zawodowych i życiowych.
- Wspieranie rodziców/opiekunów w efektywnym towarzyszeniu dzieciom w podejmowaniu decyzji dotyczących drogi edukacyjnej i zawodowej.
- Wspieranie nauczycieli w realizacji zadań edukacyjnych i wychowawczych służących optymalnemu rozwojowi ucznia.

Realizatorzy działań związanych z Wewnętrzpszkolnym Systemem Doradztwa Zawodowego:

Dyrektor:

- odpowiada z organizację działań związanych z WSDZ w szkole,
- wspiera kontakty pomiędzy realizatorami WSDZ w szkole a instytucjami zewnętrznymi,
- zapewnia warunki do realizacji WSDZ w szkole.

Wychowawcy:

- określają mocne strony, predyspozycje, zainteresowania i uzdolnienia uczniów,
- eksponują w trakcie bieżącej pracy z uczniami związki realizowanych treści nauczania z treściami programowymi doradztwa zawodowego,
- włączają do swoich planów wychowawczych zagadnienia z zakresu doradztwa zawodowego,
- realizują tematy związane z doradztwem zawodowym na godzinach wychowawczych;
- wskazują uczniom specjalistów, którzy mogą udzielać wsparcia w planowaniu kariery zawodowej,
- współpracują z rodzicami w zakresie planowania ścieżki kariery edukacyjno zawodowej ich dzieci,
- współpracują z Dyrekcją Szkoły, pedagogiem oraz innymi nauczycielami i w zakresie realizacji działań związanych z doradztwem zawodowym.

Nauczyciele przedmiotów (ogólnych i zawodowych):

- określają mocne strony, predyspozycje, zainteresowania i uzdolnienia uczniów,
- eksponują w trakcie bieżącej pracy z uczniami związki realizowanych treści nauczania z treściami programowymi doradztwa zawodowego,
- współpracują z wychowawcami klas w zakresie realizowania zajęć doradztwa zawodowego,

- przygotowują uczniów do udziału w konkursach,
- prowadzą koła zainteresowań i zajęcia dodatkowe,
- współpracują z Dyrekcją Szkoły, kierownictwem Warsztatów Szkolnych, kierownikiem szkolenia praktycznego oraz innymi nauczycielami i pedagogiem szkolnym w zakresie realizacji działań związanych z doradztwem zawodowym,
- poszerzają swoje umiejętności poprzez samokształcenie oraz udział w szkolnych i pozaszkolnych formach doskonalenia zawodowego.

Pedagog szkolny:

- określa mocne strony, predyspozycje, zainteresowania i uzdolnienia uczniów,
- włącza treści z zakresu doradztwa zawodowego w prowadzone przez siebie zajęcia dla uczniów,
- współpracuje z Dyrekcją Szkoły, nauczycielami przedmiotów ogólnokształcących i zawodowych w zakresie realizacji działań związanych z doradztwem zawodowym.
- włącza się w proces podejmowania przez uczniów decyzji edukacyjnych i zawodowych (informacje dotyczące ucznia wynikające z zadań pedagoga).
- gromadzi, aktualizuje i udostępnia informacje na temat oferty edukacyjnej i rynku pracy.
- diagnozuje potrzeby oraz możliwości uczniów,
- udziela indywidualnych porad i konsultacji w zakresie rozpoznawania mocnych stron oraz podejmowania decyzji edukacyjnych, w zależności od potrzeb i możliwości organizacyjnych,
- prowadzi zajęcia rozwijające umiejętności emocjonalno -społeczne oraz na temat technik uczenia się, radzenia sobie ze stresem i autoprezentacji,
- kieruje uczniów do specjalistycznych placówek.

Nauczyciel – bibliotekarz:

- współpracują Dyrekcją Szkoły, nauczycielami i pedagogiem szkolnym w zakresie realizacji działań związanych z doradztwem zawodowym,
- opracowuje i aktualizuje oraz udostępnia zasoby dotyczące doradztwa zawodowego,
- włącza się w organizowane przez szkołę i instytucje zewnętrzne wydarzenia z zakresu doradztwa zawodowego.

Podmioty współpracujące ze szkołą w realizacji WSDZ:

- Centrum Informacji i Planowanie Kariery Zawodowej,
- szkoły wyższe, policealne i pomaturalne,
- Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna,
- Toruński Ośrodek doradztwa Metodycznego i Doskonalenia Nauczycieli w Toruniu,
- Biblioteka Pedagogiczna w Toruniu,
- Powiatowy Urząd Pracy dla Miasta Torunia,
- Powiatowy Urząd Pracy dla Powiatu Toruńskiego,
- Wojewódzki Urząd Pracy w Toruniu,
- pracodawcy.

Działania z zakresu WSDZ realizowane są w ramach:

- lekcji wychowawczych,
- lekcji przedmiotowych,
- zajęć pozalekcyjnych,
- wycieczek,
- staży zawodowych.

Przykładowe treści realizacji doradztwa zawodowego na lekcjach przedmiotowych:

Przedmiot	Realizowane treści
język polski	autoprezentacja, selekcja informacji ze źródeł naukowych w kontekście podanego tematu, perswazja i argumentacja przedstawionej tezy, tworzenie wypowiedzi w formie CV, listu motywacyjnego, podania, ogłoszenia, kultura słowa
języki obce	mówienie o sobie, o swoim wyglądzie, zainteresowaniach, pisanie korespondencji formalnej, słownictwo dotyczące zawodów, warunki pracy, rozmowa kwalifikacyjna, redagowanie CV
wos, historia	poznanie własnej osobowości, hierarchia potrzeb człowieka, problemy polskiego społeczeństwa, problem bezrobocia i odrzucenia społecznego oraz metody walki z nimi, struktura zawodowa społeczeństwa polskiego, podział społeczeństwa ze względu na wykształcenie, etyka życia społecznego, postawy obywatelskie, udział człowieka w życiu społecznym
religia	poznanie własnej osobowości, kształtowanie poczucia własnej wartości, wartości moralne w różnych zawodach, określenie własnych celów życiowych, praca jako wartość,
informatyka	wyszukiwanie i gromadzenie informacji w Internecie, znajomość usług i form działania technologii informacyjnej (e-banki, e-nauka, informacyjna e-book, e-learning), poruszanie się po wirtualnym rynku pracy, tworzenie dokumentów wielostronicowych, podstawy tworzenia własnych stron internetowych, wysyłanie korespondencji mailowo
matematyka	wskazanie gałęzi wiedzy, w których podstawą jest matematyka np. budownictwo, elektronika, mechanika, nauki ekonomiczne, stolarstwo, wskazywanie zawodów, które wymagają bardzo dobrej znajomości matematyki np. matematyka teoretyczna, geodezja, księgowość, rachunkowość, handel, rozwiązywanie zadań praktycznych: np. wyliczenie kosztów remontu, obliczenie podatku dochodowego, wypełnianie PIT, wybór dobrej lokaty itp., odczytywanie i interpretacja danych w tekstach, tablicach i wykresach, planowanie czynności oraz dzielenie zadań na etapy
podstawy przedsiębiorczości	komunikacja interpersonalna, autoprezentacja, przygotowanie do rozmowy kwalifikacyjnej i jej przebieg, tworzenie własnego CV, negocjacje, bezrobocie, rynek pracy, etapy zakładania własnej

	działalności gospodarczej, pomysł na własną działalność gospodarczą, biznesplan, aktywne poszukiwanie pracy, praca samodzielna a praca w zespole
edukacja dla bezpieczeństwa	zasady rekrutacji do służb mundurowych, ratownictwo medyczne, wolontariat
fizyka	omówienie zawodów związanych z nadawaniem i odbioru dźwięku, przekazywanie wiedzy o szkodliwości hałasu, elementy astronomii, elektryczności, robotyki i automatyki itd.
biologia	choroby zawodowe, cywilizacyjne, edukacja zdrowotna, higiena wypoczynku, eliminacja stresu
chemia	zasady bhp w pracowni chemicznej (laborant), I pomoc w przypadku poparzeń środkami chemicznymi oraz zatrucia środkami chemicznymi (ratownictwo medyczne), właściwości chemiczne i fizyczne wybranych pierwiastków i ich związków (w budownictwie, metalurgii, hutnictwie, farmacji, włókiennictwie, szkło laboratoryjne (laborant, farmaceuta, lekarz, sporządzanie roztworów o znacznym stężeniu (laborant, farmaceuta, lekarz, strażak).
geografia	rynek pracy w Polsce, bezrobocie, struktura zatrudnienia, poszukiwane zawody, problemy globalizacji, emigracja zarobkowa
godzina z wychowawcą	umiejętność komunikowania się, samooceny, współpracy, radzenie sobie ze stresem, autoprezentacja, budowanie poczucia własnej wartości, wybór zawodu
wychowanie fizyczne	uświadomienie potrzeby aktywności fizycznej przez całe życie, prozdrowotny styl życia, umiejętności sprzyjające zapobieganiu chorobom zawodowym, edukacja zdrowotna, ćwiczenia relaksacyjne
przedmioty zawodowe	terminologia branżowa, wiedza i umiejętności niezbędne do wykonywania czynności charakterystycznych dla danego zawodu

Każdy nauczyciel realizujący tematykę zgodną z treściami programowymi z zakresu doradztwa zawodowego na swoich zajęciach ma obowiązek odnotować ten fakt w dzienniku zajęć dopisując do tematu lekcji skrót: DZ. Będzie to wykorzystane do weryfikacji, monitorowania oraz ewaluacji Wewnętrzny Szkolnego Systemu Doradztwa Zawodowego.

Oczekiwane efekty

Przygotowanie ucznia do podejmowania trafnych decyzji w zakresie wyboru przedmiotów maturalnych oraz do ukształtowania orientacji zawodowej dzięki umiejętności określenia:

- specyfiki różnych zawody i siebie w relacji zawodowej,
- swojej osobowości z uwzględnieniem właściwej samooceny własnych możliwości psychofizycznych w celu podejmowania prawidłowych decyzji, wyboru ścieżki kształcenia i możliwości zatrudnienia na rynku pracy,

- poziomu zdobytej wiedzy i sprawności w aktywnym i samodzielnych rozwiązywaniu sytuacji edukacyjno-zawodowych.

Monitoring i ewaluacja WSDZ

Wewnątrzszkolny System Doradztwa Zawodowego zakłada aktualizowaną co roku diagnozę potrzeb, która uwzględnia stanowisko uczniów, ich rodziców/opiekunów, wychowawców i nauczycieli w modyfikowaniu programu i harmonogramu działań doradczych w szkole.